

GDPR „kérdézz-felelek”

**Minisztériumi tájékoztató nap Civil Információs Centrumok részére
2018. június 14. (1054 Budapest, Báthory utca 10.)**

A Civil Kapcsolatok és Társadalmi Konzultáció Főosztálya a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságtól (a továbbiakban: „**Hatóság**”) állásfoglalást kért civil szervezetekkel kapcsolatos adatvédelmi kérdésekben, tekintettel az általános adatvédelmi rendelet¹ (a továbbiakban: „**GDPR**”) 2018. május 25-től történő kötelező alkalmazására.

A Hatóság állásfoglalása alapján „kérdézz-felelek” módon tesszük közé a tudnivalókat a Civil Információs Centrumok számára. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló **2011. évi CXII. törvény** (a továbbiakban: „**Infotv.**”), valamint egyes egyéb ágazati törvények GDPR-ral összefüggő módosítása folyamatban van, így a Hatóság csak a GDPR szabályai alapján tud véleményt mondani, amelyet a magyar végrehajtási jogszabályok árnyalhatnak. A Hatóság a honlapján (<https://www.naih.hu/>) eddig is, és ezután is folyamatosan tájékoztatásokat és állásfoglalásokat tesz közzé a GDPR-ral kapcsolatban.

1. Civil szervezetek belső működése

1.1. A civil szervezeteknek 2018. május 25-ét követően szükséges-e az adatvédelem vonatkozásában bármilyen belső szabályzatot (pl. adatvédelmi szabályzat) készíteniük?

A GDPR nem ír elő kifejezetten belső adatvédelmi szabályzatalkotási kötelezettséget az adatkezelők számára. A **GDPR 24. cikk (2)** bekezdése alapján az adatkezelőnek akkor kell belső adatvédelmi szabályokat is alkalmaznia – a személyes adatok védelmének biztosítása céljából megvalósított technikai és szervezési intézkedések részeként – ha ez az adatkezelési tevékenység vonatkozásában arányos. Ennek a rendelkezésnek az értelmezését a **GDPR (78)** preambulumbekkezdés segíti. Ez alapján azt kell tehát az adatkezelőnek mérlegelnie, hogy a kezelt adatok mennyisége és köre alapján „arányosnak” mutatkozik-e adatvédelmi szabályzat vagy más szabályrendszer (pl. utasítás, folyamatleírás, biztonsági szabályzat) elkészítése. Mindezekre figyelemmel, ha az adatkezelő az adatvédelmi szabályzat elkészítése mellett dönt, úgy a GDPR nem tartalmaz speciális előírást arra vonatkozóan, hogy a szabályzatnak milyen kötelező tartalmi elemei legyenek. Az azonban, hogy a szabályzat alapján kialakított

¹ Az **EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 rendelete** a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

adatkezelési gyakorlat a GDPR-rel összhangban van-e, az adatkezelő (adattfeldolgozó) felelőssége. Nem a működési forma, hanem a végzett tevékenység számít.

1.2. Az egyesületek tagnyilvántartása kapcsán lesz-e változás az általános adatvédelmi rendelet bevezetését követően? Pl. az egyesületi tagok írásos hozzájárulását utólagosan be kell-e kérni egy civil szervezet esetében, hogy az adataik szerepelhessenek az egyesület tagjegyzékében, vagy csak a 2018. május 25. után belépőknek kell erről nyilatkozni (a tagfelvételi kérelemben, nyilatkozatban, vagy bármely olyan dokumentumban, ami a tagfelvételt követően keletkezik)?

A tagnyilvántartással kapcsolatban minden személyes adat kezelése meg kell feleljen a GDPR rendelkezéseinek **2018. május 25-től**, nemcsak az újonnan az adatbázisba kerülő adatok vonatkozásában érvényesül a GDPR. A **GDPR (171)** preambulumbekzdés alapján akkor nem szükséges új hozzájárulás, ha már rendelkezésre áll egy olyan nyilatkozat, ami megfelel a GDPR-nek (megfelelő tájékoztatáson alapuló, szabad akaratból, kifejezett, egyértelmű, tevőleges). Ha a tagfelvételi nyilatkozat megfelel ezen feltételeknek, akkor nem szükséges új nyilatkozat beszerzése.

1.3. Az általános adatvédelmi rendelet a közfeladatot ellátó szervezetek esetében kötelezővé teszi az adatvédelmi tisztviselő kijelölését. Tisztázandó kérdés, hogy valamennyi közhasznú jogállású civil szervezet vonatkozásában kötelező az adatvédelmi munkatárs, tisztviselő kinevezése? Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Civil törvény) és a GDPR azonos tartalommal értelmezi-e a közfeladat fogalmát?

Az adatvédelmi tisztviselővel összefüggésben a GDPR szűk keretek között enged csak teret a tagállami jogalkotásnak (lásd **GDPR 37. cikk (4)** bekezdése és **38. cikk (5)** bekezdése), így annak eldöntéséhez, hogy kell-e majd adatvédelmi felelőst alkalmaznia egy szervezetnek, a **GDPR 37. cikk (1)** bekezdésének **a) - c)** pontjait, valamint az ágazati uniós és tagállami jogi előírásokat kell kiindulópontnak tekinteni. Ehhez segítséget nyújt az Adatvédelmi Irányelv² 29. cikke szerint létrehozott adatvédelmi munkacsoport (a továbbiakban: „**Munkacsoport**”) az adatvédelmi tisztviselőkkel kapcsolatban kibocsátott **243. számú iránymutatása**, amely magyarul is elérhető a Hatóság honlapjáról: <https://www.naih.hu/29-es-munkacsoport-iranymutatasai.html>. Az iránymutatás – egyebek mellett – részletesen foglalkozik a **GDPR 37. cikk (1)** bekezdésében felsorolt esetkörökkel. Ez alapján a közhatalmi szerv vagy közfeladatot ellátó szerv fogalmát – a GDPR-ban írt definíció híján – a nemzeti jog szerint kell meghatározni. Az iránymutatás kitér arra is, hogy „[...] a közhatalmi szerv vagy egyéb, közfeladatot ellátó szerv fogalma magában foglalja az országos, regionális és helyi hatóságokat, de a fogalom – az alkalmazandó nemzeti jogszabályok szerint – általában magában foglalja a közjog hatálya alá tartozó más szerveket is.” Az **Infotv. 26. § (1)** bekezdése alapján közfeladatot ellátó szerv az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy. Az adatvédelmi tisztviselő kijelölésével kapcsolatban továbbá felhívom a figyelmét a **GDPR 37. cikk (3)** bekezdésére, amely szerint ha az adatkezelő vagy adattfeldolgozó közhatalmi szerv vagy egyéb, közfeladatot ellátó szerv, közös adatvédelmi tisztviselő jelölhető ki több ilyen szerv számára. Jelzem továbbá, hogy az adatvédelmi tisztviselővel összefüggésben a Hatóság honlapján számos iránymutatás található: <https://www.naih.hu/az-adatvedelmi-reformmal-kapcsolatos-allasfoglalasok.html>

² A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló **95/46/EK irányelv**.

1.4. Az általános adatvédelmi rendelet preambulum (98) bekezdése szerint:

"Az adatkezelők, illetve adatfeldolgozók kategóriáit képviselő egyesületeket vagy egyéb szervezeteket az e rendelet által szabott határokon belül, az e rendelet hatékony alkalmazásának az elősegítése érdekében magatartási kódexek létrehozására kell ösztönözni, adatkezelés sajátosságaira, valamint a mikro-, kis- és középvállalkozások sajátos szükségleteire figyelemmel. E magatartási kódexek keretében meg lehetne határozni az adatkezelők és az adatfeldolgozók kötelezettségeit, figyelembe véve azt a kockázatot, amellyel az adatkezelés a természetes személyek jogaira és szabadságaira nézve valószínűsíthetően jár."

A részletszabályokat az IV. fejezet 5. szakasz Magatartási kódexek és tanúsítás 40. cikk Magatartási kódexek rész tartalmazza. A Hatóság milyen szakmai támogatást tud nyújtani a civil magatartási kódex kialakításához?

A **GDPR 40.** cikke értelmében az adatkezelők (adatifeldolgozók) kategóriáit képviselő egyesületek és egyéb szervezetek önszabályozó eszközként magatartási kódexeket dolgozhatnak ki annak érdekében, hogy a rendelet alkalmazásában a különböző adatkezelők egyedi ágazati jellemzői, valamint a mikro-, kis- és középvállalkozások sajátos igényei érvényesülni tudjanak. A felügyeleti hatóságok e folyamatban ösztönzőként és a magatartási kódexek megfelelőségének vizsgálatával vesznek részt, így ha a magatartási kódex megfelel a rendelet szabályainak, a magatartási kódexet jóváhagyják és nyilvántartásba veszik; a felügyeleti hatóságok a magatartási kódex kiadására azonban nem rendelkeznek hatáskörrel. A Hatóságnak a magatartási kódexek jóváhagyására és nyilvántartásba vételére irányuló eljárására nézve a GDPR csupán annyi előírást tartalmaz, hogy a tagállami felügyeleti hatóságnak a határozata meghozatala előtt ki kell kérnie ez Európai Adatvédelmi Testület véleményét³, egyebekben az eljárásra a magyar jogi eljárási szabályok alkalmazandóak.

2. A civil szervezetek munkavállalói, megbízási szerződéses dolgozói, tisztségviselői

2.1. A civil szervezeteknél a munkavállalói adatok kezelésében várható változás az általános adatvédelmi rendelet bevezetésével?

A munkavállalói adatok kezelésében a joggyakorlat nem változik, mind a Munkacsoport, mind a Hatóság állásfoglalása eddig is az volt, hogy erős függelmi viszonyokban a hozzájárulás jogcím főszabály szerint nem alkalmazható a személyes adatok kezelésére. Ezt erősítik meg a GDPR rendelkezései és a Munkacsoport egyelőre csak angolul elérhető **259. számú iránymutatása**, amely a fenti 1.3. pontban jelzett hivatkozás alatt a Hatóság honlapján is elérhető. Ebből fakadóan a hozzájárulás kérése a munkavállalóktól felesleges, az adatkezelésnek ezen jogviszonyban az érintett hozzájárulása tipikusan nem képezheti érvényes jogalapját. Egyes kivételes esetekben azonban, ha a hozzájárulás szabadon és következményektől mentesen megtagadható, továbbá ha a hozzájárulás nem a munkaviszony fenntartásának feltétele, akkor az adatkezelés jogalapjául az érintett hozzájárulása is szolgálhat. Ilyen eset lehet például, ha filmet forgatnak a munkahelyen és minden érintett szabadon eldöntheti szeretne-e a háttérben látszódni, vagy arra az időre máshol végezheti a munkáját változatlan feltételekkel. Ha a hozzájárulás nélkül az érintett munkaviszonya megszűnik vagy terhesebbé válik, valamely előnytől esik el, vagy egyéb hátrányt szenved el, akkor a hozzájárulás érvénytelen az akaratképzés szabadságának hiánya miatt. Ez a

³ **GDPR 64. cikk (1) bekezdés b) pont**

megközelítés minden függő viszonyban lévők közötti adatkezelésnél irányadó, nemcsak munkaviszonyban.

2.2. Módosítani kell-e a jelenleg hatályos munka-, megbízási stb. szerződéseket utólagosan, vagy kell-e kiegészítő nyilatkozatokat kérni az aktuálisan szerződéssel munkát végzőktől, hogy szerepelhessenek az adataik a civil szervezet nyilvántartásaiban?

A fentebb kifejtettekre tekintettel a GDPR alapján a jogi kötelezettség teljesítése⁴ lehet érvényes jogcím a jogszabályban meghatározott személyes adatok kezelésére. A jogszabályban kifejezetten nem megjelölt, de a munkaviszonnyal kapcsolatban feltétlenül szükséges további személyes adatok vonatkozásában pedig a munkaszerződés teljesítése⁵ jöhet szóba.

2.3. Az Iskolai Közösségi Szolgálat keretén belül a civil szervezeteknél tevékenységet végző diákok esetében hogyan változik az adatvédelemi szabályozás?

A **GDPR 8. cikk (3)** bekezdése szerint a kiskorúak esetén a szerződés létrejöttével, annak érvényességével kapcsolatban a tagállami szabályok – mindenekelőtt a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: „**Ptk.**”) – alkalmazandóak (törvényes képviselő hozzájárulása a magyar jog által megkövetelt esetekben). Mindenképpen ajánlott kiskorú diákok foglalkoztatása esetén a szerződés írásba foglalása. A GDPR a kiskorúak személyes adatainak kezelésével kapcsolatban a fokozott védelem elvét követi. A **GDPR 8. cikk (1)** bekezdése szerinti 16 éves korhatár csak az ott megjelölt közvetlenül gyermekeknek kínált, információs társadalommal összefüggő szolgáltatások vonatkozásában adott hozzájárulásra alkalmazható, minden egyéb esetben a tagállami jogszabályok irányadóak a gyermekek jognyilatkozataira, azok érvényességére.

3. Közérdekű önkéntesek

3.1. A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény hatálya alá tartozó közérdekű önkéntes személyek adatainak kezelésére, nyilvántartások vezetésére milyen szabályok fognak vonatkozni 2018. május 25-ét követően?

A közérdekű önkéntesek személyes adatainak kezelésével kapcsolatos általános követelményrendszer sem tér el más munkavégzésre irányuló szerződéses jogviszony tekintetében alkalmazandótól, hiszen az adatkezelés a közérdekű önkéntesi tevékenység végzésének a feltétele csakúgy, mint más munkavégzésre irányuló jogviszonyban. A személyes adat védelméhez való alapjog védelméhez kapcsolódó követelményrendszer pedig független attól, hogy az érintettek milyen jogviszony keretében végeznek munkavégzésre irányuló tevékenységet. A személyes adatok védelmének szintje nem a szerződéses jogviszony típusától függ, hanem a védendő alapjogtól és az érintettek jogait fenyegető kockázatoktól. Emiatt a munkavállalókkal kapcsolatban jelzettek megfelelően irányadók a közérdekű önkéntesek vonatkozásában is.

3.2. Olyan önkénteseknek, akik nem rendelkeznek önkéntes szerződéssel, 2018. május 25. után szabályos működést követve kell-e személyes nyilatkozatot tenniük adataik kezelése vonatkozásában? Pl. civil szervezetek nagyobb rendezvényein esetenként akár 50 ember is

⁴ **GDPR 6. cikk (1)** bekezdés **c)** pont

⁵ **GDPR 6. cikk (1)** bekezdés **b)** pont

segédkezhet, elegendő ilyen helyzetben egy közös adatkezelési nyilatkozat az összes résztvevő önkéntes által aláírva?

Írásba foglalása nélkül is létrejön az önkéntes és az őt foglalkoztató között a szerződés, kivéve, ha jogszabály, így különösen a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló **2005. évi LXXXVIII. törvény** alapján kötelező az írásba foglalása. A GDPR szerinti szerződés teljesítéséhez szükséges adatkezelés, mint jogalap nem feltételez írásbeli szerződést. Az adatkezelő felelőssége és kockázata, hogy jogvita esetén írásbeli szerződés hiányában bizonyítani tudja-e az önkéntessel fennálló jogviszonyt, illetve azt, hogy csak a jogviszonyhoz szükséges mértékben és ideig kezelte önkéntesek személyes adatait, és hogy a GDPR szerinti egyéb kötelezettségeinek eleget tett (pl. tájékoztatás stb.). Az adatkezelés tényéről, mértékéről, feltételeiről a GDPR rendelkezései alapján eljárva, igazolhatóan tájékoztatni szükséges az önkéntest is. Ezen kötelezettség teljesítése is számos módon megvalósulhat a gyakorlatban.

4. Szerződésekben szereplő kapcsolattartói adatok

Mi a teendő a civil szervezetek által megkötött szerződésekben szereplő kapcsolattartói adatok tekintetében? Erre milyen adatvédelmi szabályozás vonatkozik?

A kapcsolattartók adatai a harmadik személy adatkezelő és a kapcsolattartó munkáltatója (megbízója) jogos érdekére hivatkozással a szükséges mértékben kezelhetőek lehetnek harmadik személy által a **GDPR 6. cikk (1) bekezdés f)** pontja alapján. Ebben az esetben érdekmérlegelési teszt elvégzése szükséges. Ennek – az összes körülménytől, például munkakörtől függő – eredménye lehet, hogy az érintett a munkaköre (vagy megbízása) ellátása során a jogos érdeknél csekélyebb jogkorlátozást szenved el, tekintettel arra, hogy ezen adatok megismerhetőségéhez nyomós közérdek illetve munkáltatói érdek fűződik. Ezen személyes adatok kezelésének célja a kapcsolatfelvétel lehetővé tétele, így azok megfelelő jogalap mellett az e célhoz szükséges terjedelemben és ideig kezelhetőek. Ilyenkor a kapcsolattartó megbízója illetve munkáltatója a **GDPR 6. cikk (1) bekezdés b)** pontja, illetve a munka törvénykönyvéről szóló **2012. évi I. törvény 10. § (1) bekezdése** alapján szerzi meg és továbbítja a személyes adatokat a harmadik személy felé, akivel a kapcsolatfelvétel szükséges. Fontos ilyenkor is a kapcsolattartó megfelelő tájékoztatása az adatkezelésről.

5. Pályázati elszámolásokkal kapcsolatos adatkezelési jogalap

Civil szervezetek pályázati elszámolási (pályázatok által megkövetelt adatbázisok, önkéntesek nyilvántartása, jelenléti ív, szolgáltatási naplók stb.) kötelezettségi okán kezelt, tárolt adatok esetében mi az adatkezelés jogalapja? Ilyen esetekben az adatok átadásra kerülhetnek további személyeknek, szervezeteknek, így a kezelésük ettől kezdve már nem követhető és ellenőrizhető a civil szervezet által.

A pályázatot kiíró nem kérhet jogszerűen olyan adatot, amely az adatkezelés céljának eléréséhez szükségtelen, arra alkalmatlan vagy annak eléréséhez aránytalan. A pályázatok egy része keretében európai uniós jogi aktus vagy magyar **jogszabály** írja elő az adott személyes adat kezelését és annak feltételeit, ezen esetben a jogalap a **GDPR 6. cikk (1) bekezdés c)** pontja lesz. Fontos ugyanakkor megjegyezni azt is, hogy sem az uniós jogi aktus, sem a magyar jogszabály nem írhatja elő olyan adat kezelését, amely nem szükséges az adatkezelés

céljához, vagy annak eléréséhez aránytalan mértékű (ez ugyanis a GDPR rendelkezéseibe és adott esetben a tagállami alkotmányok, alaptörvények rendelkezéseibe is ütközne).

Amennyiben nem jogszabály írja elő, de a pályázat teljesítéséhez vagy ellenőrzéséhez feltétlenül szükséges személyes adatról van szó, akkor a **GDPR 6. cikk (1) bekezdés f)** pontja szerinti jogos érdek lehet alkalmazható, amennyiben az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek. Ilyenkor a jogszerű adatkezeléshez a pályázatot kiíró által elvégzett érdek mérlegelési teszt megfelelő – a jogalpra hivatkozást megalapozó – eredménye szükséges.

6. Civil szervezetek rendezvényein vezetett jelenléti ívek

A civil szervezetek által szervezett, lebonyolított rendezvények jelenléti ívein szereplő személyes adatokkal kapcsolatos adatvédelmi szabályozás miként változik 2018. május 25-ét követően?

Személyes adat a GDPR alapján csak megfelelő tájékoztatás mellett, konkrét célból és a GDPR-ban felsorolt egyik jogalap igazolása mellett kezelhető, megfelelően a GDPR valamennyi feltételének. A készletező adatgyűjtés, „adatfelhalmozás” a GDPR-t megelőző jogszabályi környezetben is jogellenes volt, ez nem változik. Az Alkotmánybíróság már a 15/1991. (IV.13.) határozatában kimondta, hogy „[a]z Alkotmánybíróság megállapítja, hogy személyes adatok meghatározott cél nélküli, tetszőleges jövőbeni felhasználásra való gyűjtése és feldolgozása alkotmányellenes.”. A Hatóság ezzel kapcsolatos gyakorlata nem változik érdemben a GDPR miatt. Ennek megfelelően akkor jogszerű a rendezvényeken a jelenléti ívek vezetése, ha van konkrét, jogos adatkezelési cél, megfelelő tájékoztatás és igazolható, GDPR-nek megfelelő hozzájárulás.

7. Honlap, közösségi média

7.1. Honlapot működtető, illetve hírlevelet kiküldő civil szervezeteknek milyen adatvédelmi szabályoknak kell megfelelniük?

A honlapot működtető, illetve hírlevelet kiküldő civil szervezetek másokkal azonos feltételek mellett működhetnek, azaz személyes adatot csak a GDPR szerinti valamely jogcím alapján kezelhetnek. Hírlevél esetén ez jellemzően a hozzájárulás⁶, melynek főbb elemei a fentiekben lettek kifejtve.

7.2. Milyen tartalmakat lehet a civil szervezet saját honlapján bármiféle nyilatkozat nélkül a hatályos törvények betartásával közzétenni (pl. más honlapokról összeállított, nyilvános adatokat tartalmazó adatlisták)?

Attól, hogy egy adott cél érdekében nyilvánosan elérhetőek, a személyes adatok nem esnek ki az alapjogi védelem alól és válnak bárki által szabadon felhasználhatóvá. A **GDPR 5. cikk (1) bekezdés b)** pontjában meghatározott célhoz kötöttség elve és a GDPR általános szabályai

⁶ GDPR 6. cikk (1) bekezdés a) pont

változatlanul alkalmazandóak ilyen esetben is. A cél, a jogalap és egyéb feltételek tekintetében a fenti 6. pontban írtak irányadóak itt is. A honlapokról történő „összeollózás” szerzői jogi kérdéseket is felvet, azonban annak vizsgálata nem tartozik a Hatóság hatáskörébe.

7.3. A honlapon már szereplő adatlisták és képek/video felvételek (melyeken akár nevesítve is vannak a szereplők) tekintetében mi a megfelelő eljárás? Minden, ami valamilyen személyhez köthető adatot tartalmaz és ennek nyilvánosságához nem járultak hozzá korábban írásban, el kell távolítani a honlapról?

Olyan képek és videók közzététele esetén, ahol harmadik személyek felismerhetőek és eddig nem volt sem hozzájárulás, sem más jogalap a kezelésükre és nyilvánosságra hozatalukra, az adatkezelés jogszerűsége tekintetében érdemi változásra nem kerül sor, az ilyen adatkezelés korábban is jogellenes volt, és 2018. május 25. után is az marad.

7.4. A civil szervezet adatvédelmi szabályzatát nyilvánossá kell-e tenni a saját honlapon?

Megfelelő adatvédelmi tájékoztatást kell adni az érintetteknek, akár a honlapon közzétéve, akár más igazolható módon. A belső szabályzat a jobb átláthatóság érdekében készíthető és közzétehető, de erre nincs konkrét kötelezés a GDPR-ban.

7.5. Van lehetőség adatvédelmi tájékoztató minta készítésére?

Adatvédelmi tájékoztatás minta nem készíthető mindenkire általános jelleggel. Adott tevékenységeket végző adatkezelő az adott célok érdekében különböző adatokat kezel, adott jogalapra hivatkozva és egyedi feltételekkel (szükséges időtartam konkrét leírása stb.). Az adatkezelő szervezetek olyan sokfélék, hogy ez általános jelleggel nem írható le. A Hatóság tapasztalata szerint az általános adatvédelmi tájékoztató mintát átvevő adatkezelők tényleges gyakorlata sokszor nagyon eltér a leírtaktól, így a minta alkalmazása sokszor inkább félrevezeti az érintetteket, és éppen ez teszi jogellenessé az adatkezelést. Az adatkezelési tájékoztató jogszabályi célja, hogy a konkrét adatkezelést bemutassa, nem egy általános elméletet, ez pedig adatkezelőnként vizsgálható csak. Bár a tájékoztatás tartalmát illetően a GDPR irányadó 2018. május 25. után, de az előzetes tájékoztatás formai és minőségi követelményeivel kapcsolatban továbbra is lényegében változatlanul irányadónak tekinthető a Hatóság alábbi hivatkozás alatt elérhető ajánlása:

<https://www.naih.hu/files/tajekoztato-ajanlas-v-2015-10-09.pdf>

7.a. Elektronikus vagy postai úton kiküldött hírlevél, meghívó, illetve ügyféladatbázis

7.a.1. A civil szervezetek jelenlegi hírlevél listáira (melyeknél nem bizonyítható egyenként, hogy a listán szereplők mind feliratkoztak a hírlevél küldő szolgáltatásra) küldhető-e továbbra is hírlevél, meghívó?

2018. május 25-től minden adatkezelésnek meg kell felelnie a GDPR-nek, a 2018. május 25. előtt a hírlevélre feliratkozásokkal kapcsolatban adott hozzájárulások sem képeznek kivételt ez alól. A **GDPR (171)** preambulumbekzdés alapján akkor nem szükséges az érintett ismételt hozzájárulása, ha a korábban adott hozzájárulása megfelel a GDPR-nek (megfelelő tájékoztatáson alapuló, szabad akaratból, kifejezett, egyértelmű, tevőleges, utólag igazolható), vagy egyéb jogalap fennáll a további adatkezelésre és erről megfelelően az adatkezelő

megfelelően tájékoztatja az érintetteket. A további adatkezelés kizárólag az adatgyűjtés céljával összeegyeztethető célból, a **GDPR 6. cikk (4)** bekezdésében meghatározottak alapján elvégzett teszt elvégzését és pozitív eredményét követően tekinthető jogszerűnek.

7.a.2. Ha a hírlevél küldő listán pusztán csak email címek szerepelnek és azokhoz semmi további személyhez köthető, beazonosítható adat (név vagy egyéb elérhetőség) nem kapcsolódik, az ebben továbbra is használható és tárolható?

A természetes személy e-mail címe önmagában is személyes adat. A személyes adat minőséghez nem szükséges az, hogy az adott adat önmagában és közvetlenül legyen alkalmas a konkrét személy azonosítására, ilyennek minősül az adat akkor is, ha közvetetten és/vagy más adatokkal együtt alkalmas az egyén azonosítására⁷. A GDPR tehát – összhangban a korábbi magyar jogi környezettel – kiterjesztően értelmezi a személyes adat fogalmát. A technikai fejlődés következtében az érintettek azonosítása és profilozása számos eszközzel és módszerrel elvégezhető, ebből fakadóan a GDPR nyújtotta védelem jelentéktelenné válhatna, ha az csak olyan adatok kezelésére lenne alkalmazandó, amelyek önmagukban elégségesek az azonosításra.

7.a.3. Elegendő-e évente egyszer email-en megkérdezni a hírlevélre feliratkozottakat, hogy akarnak-e továbbra is hírlevelet kapni? Amennyiben nem válaszolnak, akkor minden adatukkal együtt az adatbázisból és a nyomtatott címlistákról is törölni kell-e?

A hírlevél küldés céljára az adatkezeléshez a GDPR-nek megfelelő hozzájárulást nem szükséges időszakosan az érintetteknek megerősíteni, ha a feliratkozás – megfelelő tájékoztatás nyomán – határozatlan időre történt (a hozzájárulás alapjául szolgáló tájékoztatás, az abban foglalt lényegi elemek nem változtak meg). Minden egyes hírlevélben meg kell adni az akadálymentes leiratkozás lehetőségét, mely nem lehet időigényesebb vagy bonyolultabb, mint a feliratkozás (tipikus a hivatkozás vagy e-mail küldés, de bármilyen megoldás elfogadható lehet, amely teljesíti a fenti feltételt és nem okoz szükségtelen többletterhet az érintettnek).

7.a.4. Szükséges-e felülvizsgálni a meglévő saját adatbázisokat? Mire kell figyelni ennek vonatkozásában?

Csak olyan személyes adat kezelhető 2018. május 25-től, amelynek kezelése megfelel a GDPR rendelkezéseinek. Amely személyes adat kezelése nem feleltethető meg e rendelkezéseknek, azt törölni kell, és erről tájékoztatni kell az érintettet. Ugyanazon követelményeknek kell megfelelnie a már működő adatbázisnak, mintha abban kizárólag GDPR hatálya alatt gyűjtött adat lenne⁸.

8. Archívum

8.1. Mi a teendő a régi, korábbi adatbázisokkal, adatokat/képeket/mozgóképeket tartalmazó archívumokkal, hírlevél küldő listákkal? Ha ezeket vagy részeit a jövőben felhasználja vagy valamilyen formában nyilvánosságra szeretné hozni a civil szervezet, akkor hogyan járhat el jogszerűen?

⁷ GDPR 4. cikk 1. alpont

⁸ GDPR (171) preambulum bekezdés

A **GDPR 89. cikke** szerint – többek között – a közérdekű archiválás céljából folytatott adatkezelések tekintetében, megfelelő garanciák mellett, tagállami jog állapíthat meg a GDPR alóli kivételeket, könnyítéseket. Amennyiben a tagállami jog ilyet nem állapít meg, vagy az adott archiválás a tagállami jog szerint nem minősül „közérdekű archiválás”-nak, akkor a GDPR általános szabályai alkalmazandóak változatlanul az archivált adatokra, adatbázisokra is. Amennyiben nem közérdekű archívumról van szó, csak a fentiekben kifejtett „készletező adatgyűjtésről”, az a fenti 6. pontban kifejtettek szerint korábban sem volt jogszerű, és a GDPR alapján sem vált jogszerűvé.

8.2. Hol és milyen formában kell információt közzétenni arról, hogyan törölthet valaki képet, videót, hírlevél feliratkozást, regisztrációt illetve bármiféle nyilvántartott adatot?

A törlési jogról az adatkezelési tájékoztató keretében vagy az adat felvételekor, vagy régebbi adatkezelés esetén legkésőbb 2018. május 25-ig kell tájékoztatni az érintetteket. Az esetleges kivételeket a tagállami jogszabályok kell, hogy tartalmazzák közérdekű archívum esetén. Emellett természetesen a **GDPR 17. cikk (3)** bekezdése⁹, annak a törlést kizáró rendelkezései is alkalmazandóak.

9. Fotókhöz/mozgóképekhez kapcsolódó személyiségi jogok

9.1. Hogyan és milyen esetekben kell személyes, aláírtos hozzájárulást kérni a fotók/videók közzétételéhez, amelyeken a saját rendezvényen résztvevők szerepelnek?

A rendezvényen résztvevőket előzetesen, megfelelő formában, igazolhatóan tájékoztatni szükséges a felvételt készítéséről és annak jogalapjáról. Ha a rendezvényre nem lehet belépni úgy, hogy a kép/videó készítése kizárható lenne, akkor önkéntes hozzájárulás a GDPR alapján nem adható, jogszabályi előírás híján az adatkezelő vagy harmadik személy jogos érdeke lehet a jogalap megfelelő érdekmérlegelési teszt és tájékoztatás mellett. A tájékoztatásban pontosan meg kell határozni ki, milyen célból és milyen felületen teszi közzé vagy használhatja fel, milyen címzettek részére adhatja át a felvételeket, és mennyi ideig kezelheti azokat. A célnak megfelelő feltételek, tárolási idő meghatározása az érdekmérlegelési teszt pozitív eredményéhez és az adatkezelés jogszerűségének biztosításához szükséges.

9.2. Mi a helyes eljárás a szabadtéri, nyílt rendezvényeken készült fotók közzétételével, amelyre bárki felkerülhet, aki éppen a helyszínen tartózkodott? Mi a teendő a már publikált, vagy már korábban lefotózott felvételekkel? Visszamenőleg is érvényes a szabályozás? Mi a teendő, abban az esetben, ha a felvételen szereplőket kapcsolat hiányában nem lehet elérni?

⁹ **GDPR 17. cikk (3)** „Az (1) és (2) bekezdés nem alkalmazandó, amennyiben az adatkezelés szükséges:

a) a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való jog gyakorlása céljából;

b) a személyes adatok kezelését előíró, az adatkezelőre alkalmazandó uniós vagy tagállami jog szerinti kötelezettség teljesítése, illetve közérdekből vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlása keretében végzett feladat végrehajtása céljából;

c) a 9. cikk (2) bekezdése h) és i) pontjának, valamint a 9. cikk (3) bekezdésének megfelelően a népegészségügy területét érintő közérdek alapján;

d) a 89. cikk (1) bekezdésével összhangban a közérdekű archiválás céljából, tudományos és történelmi kutatási célból vagy statisztikai célból, amennyiben az (1) bekezdésben említett jog valószínűsíthetően lehetetlenné tenné vagy komolyan veszélyeztetné ezt az adatkezelést; vagy

e) jogi igények előterjesztéséhez, érvényesítéséhez, illetve védelméhez.”.

A GDPR-t 2018. május 25-től minden, a tárgyi és területi hatálya alá tartozó személyes adat kezelésére alkalmazni kell, függetlenül a személyes adat forrásától és az adatgyűjtés időpontjától¹⁰. Ha nem tájékoztatható az érintett a kapcsolat hiánya miatt, akkor a személyes adatát tartalmazó felvételt vagy törölni, vagy anonimizálni kell (a felvételt személyazonosításra alkalmatlanná kell tenni, mint például a Google street view felvételeken).

9.3. Telephelyre telepített ipari kamera felvételeivel kapcsolatban mi a helyes eljárás és a mi a megfelelő tájékoztatás?

A munkahelyen alkalmazott kamerákkal kapcsolatban a főbb elvek nem változtak (célhoz kötöttségnek megfelelő látószög, megfelelő jogalap stb.). Ezen szempontok a Hatóság honlapján elérhető alábbi ajánlásban és tájékoztatóban kerülnek kifejtésre:

<https://www.naih.hu/files/Ajanlas-a-munkahelyi-kameras-megfigyelesr-l.pdf>

https://www.naih.hu/files/2016_11_15_Tajekoztato_munkahelyi_adatkezelesek.pdf

10. Bírságok/Hatóság

10.1. Milyen típusú és milyen nagyságrendű adatvédelmi incidenst szükséges a hatóságnál bejelenteni?

Az adatvédelmi incidenst főszabályként be kell jelenteni a Hatóságnak. A **GDPR 33. cikk (1)** bekezdése alapján csak akkor mellőzhető a bejelentés, ha az adatvédelmi incidens valószínűsíthetően nem jár kockázattal a természetes személyek jogaira és szabadságaira nézve. Ezt előre általános jelleggel nem lehet megállapítani, csak az adott incidens részleteinek ismeretében. Kétség esetén az adatkezelő felelőssége, ha mellőzi a bejelentést és nem a Hatóságra bízta annak eldöntését, hogy az incidens mennyire volt kockázatos.

10.2. Milyen nagyságrendű adatvédelmi vétség von majd maga után bírságot is?

A bírságolási gyakorlatot az összes tagállam adatvédelmi hatósága és az az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásáért felelős uniós szerv, az Európai Adatvédelmi Testület, valamint a hatóságok határozatait felülvizsgáló tagállami bíróságok, végső soron az Európai Unió Bírósága alakítják ki. A Hatóság a saját gyakorlatát erre tekintettel alakítja ki a GDPR rendelkezéseire figyelemmel. Hangsúlyozandó ugyanakkor, hogy a GDPR célja nem a bírságolás, hanem az eddig tagállamonként eltérő szintű alapjogi védelem megteremtése és minél teljesebb körű érvényesülése érdekében eredményes kikényszerítése. Ebben a szabályozásban a bírság is a lehetséges jogkövetkezmények egyik – igaz adott esetben leginkább hátrányos – fajtája. A **GDPR 83. cikke** erre is tekintettel írja elő, hogy a bírság megállapításakor az eset összes körülményét figyelembe kell venni, így különösen, hogy az adatkezelő kellő körültekintéssel járt-e el, biztosította-e az adott helyzetben adott személyes adatkezeléssel kapcsolatban általában elvárható fizikai, szabályozási és szervezeti adatvédelmi garanciák meglétét és a megfelelő tájékoztatást, tett-e ésszerű lépéseket a jogszabályi kötelezettségek teljesítésére. Minél nagyobb az érintettek a jogellenes adatkezelésből adott esetben bekövetkező hátrány, illetve az ilyen hátrány bekövetkezésének kockázata, továbbá minél kevésbé korrigálható a helyzet, annál szigorúbb elvárásokra, és ebből következően szigorúbb jogkövetkezményekre számíthat az adatkezelő, illetve az

¹⁰ **GDPR (171)** preambulumbekkezdés

adattfeldolgozó. Nagyszámú személyes adat kezelése csak akkor végezhető jogszerűen akár profitszerzési akár más céllal, ha az adatok védelme megfelelő. A kevés anyagi forrás önmagában nem mentesít a kárfelelősség alól, ha nagyszámú és nagy értékű személyes adatot kezel egy civil szervezet. Az alapjogi védelem az érintettek jogait fenyegető kockázatok, nem pedig az adatkezelő személyének függvénye. Egyes szervezeteknek célszerű lehet olyan adattfeldolgozót igénybe venni, amely a megfelelő feltételeket szavatolni tudja, mivel adott esetben ez költséghatékonyabb lehet egy saját rendszer alkalmazásánál. Kisebb civil szervezetek jellemzően kisszámú, nem is feltétlenül különleges adatot tartanak nyilván a tevékenységükkel összefüggésben, így valószínűleg ilyenkor nem okozhat jelentős költséget a GDPR-nek való megfelelés biztosítása. Amennyiben egy kisebb civil szervezet nem biztos abban, hogy a nyilvántartási rendszere a szükséges biztonsági követelményeknek eleget tesz, célszerű lehet egy egyszeri informatikai szakértői véleményt beszerezni, mivel ez elsősorban technikai kérdés.

10.3. Az általános adatvédelmi rendelet betartását ellenőrzi-e a Hatóság, vagy csak a bejelentett jogsértéseket vizsgálja?

A GDPR alapján a Hatóság mind érintetti panasz alapján, mind hivatalból jogosult eljárni. A Hatóság a GDPR szerinti kötelezettségeit a fenti eljárások szükség szerinti alkalmazásával látja el a rendelkezésére álló erőforrásainak keretén belül.

10.4. Az esetleges bírság kiszabásakor figyelembe veszik-e majd az adott civil szervezet vagyoni helyzetét?

A fentiek alapján a Hatóság a bírságolás során az eset összes körülményét figyelembe veszi, nem célja sem a civil, sem más szervezetek működésének ellehetetlenítése. A Hatóság a **GDPR 83. cikke** figyelembevételével hatékony, arányos és visszatartó erejű bírságot alkalmaz, amelynek mértéke eltérő lehet egyes adatkezelőknél, de a felelősség és a bírság szükségességének megállapítása független az adatkezelő személyétől a fentiekben kifejtettek szerint.

11. Egyebek

11.1. 18 év alattiak (pl. diáksport egyesületnél) tehetnek-e önállóan nyilatkozatot az adataik kezelésével kapcsolatban?

A 18 év alattiak főszabály szerint a magyar jogszabályok – mindenekelőtt a Ptk. – rendelkezései szerint, az ott meghatározott feltételekkel tehetnek jognyilatkozatokat, kivéve az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások vonatkozásában adott hozzájárulást, amelynek feltételeit a GDPR 8. cikke állapítja meg. Ezzel kapcsolatban a fenti 2.4. pontban kifejtettek irányadóak.

11.2. Mit jelent az általános adatvédelmi rendeletben szereplő "ráutaló" magatartás, mikor lehet ezzel élni?

A **GDPR (32) preambulumbekzdése** nyújt támpontot a ráutaló jellegű hozzájárulás feltételeivel kapcsolatban. Eszerint az adatkezelésre csak akkor kerülhet sor, ha az érintett egyértelmű megerősítő cselekedettel, például írásbeli – ideértve az elektronikus úton tett –, vagy szóbeli nyilatkozattal önkéntes, konkrét, tájékoztatáson alapuló és egyértelmű hozzájárulását adja a természetes személyt érintő személyes adatok kezeléséhez. Ilyen

hozzájárulásnak minősül az is, ha az érintett valamely internetes honlap megtekintése során bejelöl egy erre vonatkozó négyzetet, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások igénybevétele során erre vonatkozó technikai beállításokat hajt végre, valamint bármely egyéb olyan nyilatkozat vagy cselekedet is, amely az adott összefüggésben az érintett hozzájárulását személyes adatainak tervezett kezeléséhez egyértelműen jelzi (ezzel összefüggésben azonosítható, hogy pontosan milyen tájékoztatás alapján milyen terjedelmű adatkezeléshez járul hozzá). A hallgatás, az előre bejelölt négyzet vagy a nem cselekvés ezért nem minősül hozzájárulásnak. A hozzájárulás az ugyanazon cél vagy célok érdekében végzett összes adatkezelési tevékenységre kiterjed. Ha az adatkezelés egyszerre több célt is szolgál, akkor a hozzájárulást az összes adatkezelési célra vonatkozóan meg kell adni. Ha az érintett hozzájárulását elektronikus felkérést követően adja meg, a felkérésnek egyértelműnek és tömörnek kell lennie, és az nem gátolhatja szükségtelenül azon szolgáltatás igénybevételét, amely vonatkozásában a hozzájárulást kéri.

11.3. Mit jelent az, hogy az adatkezelési hozzájárulásnak önkéntesnek, illetve kifejezettnek kell lenni?

Az „önkéntesség” követelménye a hozzájárulással kapcsolatban azt jelenti, hogy semmilyen hátrány elszენvedésének kilátásba helyezése, annak kockázata nem motiválhatja a döntést, amely követelményt a **GDPR 7. cikke** és a **Munkacsoport 259. számú iránymutatása** is rögzítenek. Annak megállapítása során, hogy a hozzájárulás önkéntes-e, a lehető legnagyobb mértékben figyelembe kell venni azt a tényt, egyebek mellett, hogy a szerződés teljesítésének – beleértve a szolgáltatások nyújtását is – feltételül szabták-e az olyan személyes adatok kezeléséhez való hozzájárulást, amelyek nem szükségesek a szerződés teljesítéséhez illetve a szolgáltatás nyújtásához. A hozzájárulás csak akkor érvényes, ha az tájékozott és szabad elhatározáson alapul, valódi választási lehetőség áll az érintett rendelkezésére, és nem áll fenn a becsapás, a megfélemlítés, a kényszerítés vagy más jelentős negatív következmény veszélye a hozzájárulás megtagadása esetén. Amennyiben a hozzájárulás következményei aláássák az egyén választási szabadságát, a hozzájárulás nem minősül önkéntesnek¹¹.

A „kifejezettség” követelménye a hozzájárulással kapcsolatban azt jelenti, hogy – formájától függetlenül – **félreérthetetlen, egyértelmű, tevőleges cselekmény szükséges** az érintett részéről, a hallgatás, az előre kipipált jelölőnégyzet tudomásul vétele önmagában nem elég¹².

11.4. Civil szervezet kiküldetési rendelvénnyel állít ki az önkéntesének, alkalmazottjának, milyen adatvédelmi szabályok vonatkoznak ilyen esetekben 2018. május 25-ét követően?

A kiküldetési rendelvénnyel olyan bizonylat, amellyel a hivatali, illetve üzleti utazásokat van lehetőség elszámolni magángépjárműre, méghozzá bizonyos feltételek teljesítésével adómentesen. Mivel ennek adattartalmát az adózással kapcsolatos jogszabályok határozzák meg, az adatkezelés a jogszabály által az elszámoláshoz feltétlenül megkövetelt személyes adatok tekintetében – kizárólag ezen célból és az adózással kapcsolatos jogszabályokban

¹¹ A **Munkacsoport 15/2011** számú véleménye a hozzájárulás fogalom meghatározásáról a következőket írja a 14. oldalon az önkéntesség magyarázataként: „Az 'önkéntes' hozzájárulás szellemi képességeik teljes birtokában lévő egyének minden társadalmi, gazdasági, pszichológiai vagy egyéb kényszer alkalmazása nélkül hozott önkéntes döntését jelenti. Nem tekinthető 'önkéntes' hozzájárulásnak az, ha valaki egy adott orvosi helyzetben azért adja beleegyezését, mert a kezelés megtagadásával vagy alacsonyabb szintű kezeléssel fenyegetik meg. ... Amikor az orvosi helyzet szükséges és elkerülhetetlen velejárója, hogy egy egészségügyi szakember EHR-rendszerben személyes adatokat dolgozzon fel, félrevezető lehet, ha az illető a beteg hozzájárulásának megszerzésével próbálja a feldolgozás jogosságát indokolni. A hozzájárulásos megoldásra csak azokban az esetekben kellene hagyatkozni, ahol az érintett egyén valóban szabadon választhat, következtetésképpen a már megadott hozzájárulást, mindenféle hátrányos következmény nélkül, akár vissza is vonhatja.”

¹² **GDPR (32)** preambulumbekkezdés

megjelölt időtartamra –a jogszabályi kötelezettség teljesítése¹³ jogcím alapján lehet jogszerű. Az érintett megfelelő tájékoztatása itt sem mellőzhető, például a kezelt adatok köréről, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról (az ezt előíró jogszabályi rendelkezésről) és időtartamáról, valamint arról, hogy ilyen esetben őt milyen jogok illetik meg (törlést nem kérhet stb.).

11.5. Civil szervezet számlát állít ki magánszemély részére. Van-e ezzel kapcsolatosan adatvédelmi előírás?

A számla kiállításával és az azon szereplő személyes adatok kezelésével kapcsolatban a fenti 11.4. alpontban kifejtettek megfelelően irányadóak, ezen jogviszonyokban is alkalmazandó a GDPR.

A Hatóság – eljárási kereteket nélkülöző, konzultációs válaszként kiadott – jelen tájékoztatása nem mentesíti annak címzettjét, illetve az adatkezelőt saját jogi álláspontja kialakításának szükségessége, illetve az adatkezelésért fennálló felelősség alól. A Hatóság jelen ügyben rendelkezésre bocsátott információk alapján kialakított jogértelmezése más hatóságot, a bíróságot és az adatkezelőt nem köti, annak csak iránymutató jellege van.

Civil Kapcsolatok és Társadalmi Konzultáció Főosztálya

¹³ **GDPR 6. cikk (1) bekezdés c) pont**